
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תאוריות בתקשורת ותרבות א': היסטוריה, פרשנות וביקורת -
50500

תאריך עדכון אחרון 13-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 3

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תקשורת ועיתונאות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עמית פינצ'בסקי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: amitpi@mssc.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

פרופ עמית פינצבסקי,
מר יואל בוטביניק

תאור כללי של הקורס:

סקירה ביקורתית של אסכולות וזרמים עיקריים בחקר התקשורת והתרבות מהמאה ה-19 ועד לשלהי המאה ה-20.

מטרות הקורס:

עיון ביקורתי בתפיסות התיאורטיות בחקר התקשורת והתרבות העכשווית, באמצעות סקירת רוחב של מסורות מחקר מרכזיות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
להכיר, לזהות ולנתח גישות בחקר התקשורת

לערוך דיון ביקורתי בתיאוריה באופן השוואתי ותוך שימוש במושגי מפתח

לנתח את ההקשר ההיסטורי של תיאוריות תוך דגש על מושדי מפתח

דרישות נוכחות (%) :
80%

שיטת ההוראה בקורס: שיעור + תרגיל

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
תכנית הקורס ורשימת קריאה

1. שיעור: תקשורת במבט היסטוריוגרפי (11.10)
תרגיל: מה עושים עם תיאוריה?
טקסט

Peters, J. D. "Communication: History of the Idea," In W. Donsbach (Ed.),
International Encyclopedia of Communication (Oxford: Blackwell, 2008), pp.
689-693.

קונטקסט
Robert T. Craig, "Communication Theory as a Field" Communication Theory 9 (2)
(1999): 119-161.

העשרה

Dominick LaCapra, *Rethinking Intellectual History: Texts, Context, Language* (Ithaca: Cornell, 1983), 23-71.

2. שיעור: תקשורת והאורגניזם החברתי (18.10)
תרגיל: המון וציבור

טקסט

Gabriel Tarde "The Public and the Crowd" in *On Communication and Social Influence* (Chicago: Chicago U P, 1969/1901), pp. 277- 294

Gustave Le Bon, "Book I: The Mind of Crowds," *The Crowd: A Study of the Popular Mind* (New York: Viking, 1895/1960), pp. 23-34

קונטקסט

Armand Mattelart, Ch. 3 & 4 in *The Invention of Communication*, trans. S. Emanuel (Minneapolis: Univ. of Minnesota Press, 1996)

העשרה

Claude Henry de Saint-Simon, "Essay on the Science of Man" in *Social Organization, the Science of Man and Other Writings* (New York: Harper, 1964), pp. 21-27

Herbert Spencer, Ch. 7 "The Regulating System" in *The Evolution of Society* (Chicago: Chicago U P, 1967), pp. 32-47.

Elihu Katz, "Rediscovering Gabriel Tarde", *Political Communication* 23(3) (2006) 263-270.

3. שיעור: אסכולת שיקאגו (25.10)
תרגיל: תקשורת ודמוקרטיה

טקסט

John Dewey, Ch. 1 in *Democracy and Education* (New York: The Free Press, 1916/1966). Available online:

<https://www.gutenberg.org/files/852/852-h/852-h.htm#link2HCH0001>

ניתן לקרוא פריט זה גם בתרגום לעברית: דיואי, ג'. (1960). דמוקרטיה וחינוך: מבוא לפילוסופיה של החינוך. פרק 1 (עמ' 3-21). ירושלים: מוסד ביאליק.

Walter Lippmann, Ch. 27 in *Public Opinion* (New York, Harcourt, Brace and Co, 1922). Available online: <http://xroads.virginia.edu/~Hyper/Lippman/ch27.html>

Charles Horton Cooley, Ch. 8 in *Social Organization* (Glencoe: The Free Press, 1909/1956), pp. 80-90.

קונטקסט

John Durham Peters, "Satan or Savior: Mass Communication in Progressive Thought" *Critical Studies in Mass Communication* 6 (1989): 247-263.

העשרה

John Dewey, Ch. 5 in *The Public and Its Problems* (New York: Henry Holt, 1927)

Robert Park, "The Natural History of Newspaper," *The American Journal of Sociology* 29 (3) (1927): 273-289.

Daniel Czitrom, Ch.4 in *Media and the American Mind* (Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press, 1982).

4. שיעור: השפעה תעמולה וחברת ההמונים (1.11)
תרגיל: תעמולה

טקסט

C. Wright Mills, Ch. 13 in *The Power Elite* (New York: Oxford U P, 1956), pp. 298-324.

Edward Bernays, Ch 2. in *Propaganda* (New York: Horace Liveright, 1928)
Available online:

<http://www.historyisaweapon.com/defcon1/bernprop.html#SECTION2>

קונטקסט

J. Michael Sproule, "Propaganda Studies in American Social Science: The Rise and Fall of the Critical Paradigm" *Quarterly Journal of Speech* 73 (1987): 60-78

העשרה

Harold D. Lasswell, "The Structure and Function of Communication in Society" in *The Communication of Ideas*, ed. L. Bryson (New York: Ins. for Religious and Social Studies, 1948), 37-51.

Carl I. Hovland, "Social Communication", *Proceeding of the American Philosophical Society* 92(5) (1948): 371-375

5. שיעור: אסכולת קולומביה (8.11)
תרגיל: השפעה

טקסט

Paul F. Lazarsfeld and Robert K. Merton, "Mass Communication, Popular Taste, and Organized Social Action" in *The Communication of Ideas*, ed. L. Bryson (New York: Ins. for Religious and Social Studies, 1948).

Paul F. Lazarsfeld, "Administrative and Critical Communication Research" in *Mass Communication and American Thought* J. D. Peters & P Simonson, eds. (Lanham: Roman and Littlefield, 1941/2004), pp.166-173.

קונטקסט

פיטר סימונסון וגבריאל ויימן, "מחקר ביקורתי בקולומביה: יתקשורת המונים, טעם פופולרי ופעולה

מאורגנת של לזרספלד ומרטון " בתוך א. כץ ואחרים ע', טקסטים קאנוניים בחקר התקשורת חלק ב' (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2007), עמ' 21-46

העשרה

אליהוא כ"ץ, "הזרימה הדו-שלבית של התקשורת: דיווח מעודכן על השערה" בתוך דן כספי ע' תקשורת המונים - מקראה (תל אביב: אוני' הפתוחה, 1957/1995), 93-108.

Daniel Czitrom, Ch.5 in *Media and the American Mind* (Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press, 1982).

Tod Gitlin, "Media Sociology: The Dominant Paradigm," *Theory and Society* 6(2) (1978): 205-253.

6. שיעור: אסכולת פרנקפורט (15.11)

תרגיל: שעתוק

טקסט

תיאודור אדורנו ומקס הורקהיימר, "תעשיית התרבות: נאורות כהונאת המונים" בתוך מ. מ. מידן וא. יסעור ע', אסכולת פרנקפורט - מבחר (תל אביב: ספריית פועלים, 1944/1993), עמ' 158-197.

קונטקסט

ג'ון פיטרס, "הדקויות של הורקהיימר ואדורנו: קריאה ב'תעשיית התרבות'" בתוך טקסטים קאנוניים בחקר התקשורת חלק ב' (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2007), עמ' 67-82.

העשרה

David Morrison, "Kultur & Culture: The Case of Theodor Adorno and Paul F. Lazarsfeld" *Social Research* 45(2) (1978): 331-355

Martin Jay, Ch 6. in *The Dialectical Imagination* (New York: Little Brown, 1973)

7. שיעור: סטרוקטורליזם וסמיוטיקה (22.11)

הגשת מטלת אמצע בקורס

תרגיל: סימן

טקסט

רולאן בארת, מיתולוגיות (תל אביב: בבל, 1999), עמ' 170-178, 187-189, 198-200, 235-276.

קונטקסט

פרדינן דה סוסיר, קורס בבלשנות כללית (תל אביב: רסלינג, 2005), עמ' 44-55, 117-123, 134-147

העשרה

ג'ון סטורוק, סטרוקטורליזם (תל אביב: רסלינג, 2008), פרקים 1,3.

Umberto Eco, Ch 1. in A Theory of Semiotics (Bloomington: Indiana U P, 1979).

8. שיעור: תיאורית מידע וקיברנטיקה (29.11)

תרגיל: מידע

טקסט

Warren Weaver, "The Mathematics of Communication" in Communication and Culture, ed. A. G. Smith (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1949/1966), pp. 15-24.

Gregory Bateson, et al., "Toward a Theory of Schizophrenia" in Steps to Ecology of Mind (San Francisco: Chandler Pub. Company, 1956/1972), pp. 201-227.

קונטקסט

N. Katherine Hayles, "Cybernetics" in Critical Terms for Media Studies, eds. W. J. T. Mitchell and M. B. N. Hansen (Chicago: Chicago UP, 2010), pp. 145-156.

העשרה

Norbert Wiener, "Cybernetics" in Communication and Culture (1948), pp. 25-35

Jürgen Ruesch and Gregory Bateson, Ch. 11 in Communication: The Social Matrix of Psychology (New York: Norton, 1951), pp. 273-289.

Bernard Dionysius Geoghagen, "The Family as Machine: Film, Infrastructure, and Cybernetic Kinship," Grey Room 66 (2017): 70-101.

9. שיעור: אסכולת טורונטו -- איניס ומקלוהן (6.12)

תרגיל: מדיום

טקסט

Harold A. Innis, The Bias of Communication (Toronto: Toronto U P, 1951/1973), pp. 33-60.

Marshall McLuhan, "Playboy Interview" in Essential McLuhan (New York: Basic Books, 1969/1995), pp. 233-269.

קונטקסט

William J. Buxton, "The Rise of McLuhanism, The Loss of Innis-sense: Rethinking the Origins of the Toronto School of Communication" Canadian Journal of Communication 37(2012): 577-593.

העשרה

Marshall McLuhan, *Understanding Media: The Extensions of Man* (New York: McGraw-Hill, 1966), Ch. 1-5.

ניתן לקרוא פריט זה גם בתרגום לעברית:

מקלוהן, מ. (2003). להבין את המדיה: שלוחות האדם. תל אביב: בבל (פרקים 1-5).

מנחם בלונדהיים, "הרולנד אדמס איניס והטיית התקשורת שלו" בתוך טקסטים קאנוניים בחקר התקשורת חלק ב' (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2007), עמ' 171-203.

10. פוסטסטרוקטורליזם ומחשבה פמיניסטית

תרגיל:

טקסט

Jacques Derrida, "Letter to a Japanese Friend," in *Derrida and Differance*, R. Bernasconi and D. Wood eds. (Warick: Parousia Press, 1985), pp. 71-82.

דונה הארווי, "מניפסט לסייבורג: מדע, טכנולוגיה ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה ה-20", בתוך ללמוד פמיניזם: מקראה: מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006), עמ' 276-325.

קונטקסט

Cary Nelson, "Poststructuralism and Communication," *Journal of Communication Inquiry* 9(2) (1985): 2-15.

העשרה

Briankle Chang, "Deconstructing Communication: Derrida and the (Im)possibility of Communication," *History of European Ideas* 9(5) (1988): 553-568

David Gunkel, *Deconstruction* (Cambridge: MIT, 2021), Ch. 2,3.

הלן סיקסו, "צחוקה של המדוזה", בתוך ללמוד פמיניזם: מקראה: מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006), עמ' 134-153.

11. מאטריות של מדיה (13.12)

תרגיל: זמינויות (affordances)

טקסט

Friedrich Kittler, *Optical Media*. (Cambridge: Polity Press, 2010), pp. 29-46.

Ian Hutchby, *Conversation and Technology: From the Telephone to the Internet*. (Cambridge: Polity Press, 2001), pp. 13-33.

קונטקסט

Geoffrey Winthrop-Young, *Kittler and the Media*. (Cambridge: Polity Press, 2011), pp. 52-81.

העשרה

Nicholas Gane, "Radical Post-Humanism: Friedrich Kittler and the Primacy of Technology," *Theory, Culture and Society*, 22(3) (2005): 25-41.

Peter Nagy and Gina Neff, "Imagined Affordance: Reconstructing a Keyword for Communication Theory," *Social Media and Society*, 1(2) (2015): 1-9.

Friedrich A. Kittler, "The God of Ears." in *Kittler Now*, eds Stephen Sale and Laura Salisbury (Cambridge: Polity Press, 2015), pp. 3-21.

12. שיעור: תקשורת והיומיום (20.12)
תרגיל: פרשנות וחתרנות

טקסט

מישל דה סרטו, "המצאת היומיום" תיאוריה וביקורת 10 (קיץ 1997): 15-24.

Ervin Goffman, "Introduction" in *The Presentation of Self in Everyday Life* (New York: Anchor Books, 1959), pp. 1-16.

קונטקסט

Zygmunt Bauman, "From Schutz to Ethnomethodology" in *Hermeneutics and Social Sciences: Approaches to Understanding* (London: Routledge, 2010, 1978), pp. 117-132.

העשרה

Anthony Giddens, "Goffman as a Systematic Social Theorist" in *Ervin Goffman: Exploring the Interaction Order* (Cambridge: Polity Press, 1988), pp. 250-279.

Harold Garfinkel, "Introduction" in *Studies in Ethnomethodology* (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1967), pp. 1-34.

Michel De Certeau, "Reading as Poaching" in *The Practice of Everyday Life* (Berkeley and Los Angeles: U of California Press, 1988), pp. 165-176.

13. שיעור: אסכולת ברמינגהם ולימודי תרבות בריטיים (27.12)
תרגיל: ביקורת מלמטה

טקסט

Raymond Williams, *Marxism and Literature* (New York: Oxford, 1977), Part II Chaps. 1, 4, 6, 9.

Stuart Hall, "Encoding/Decoding" in *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies 1972-79*. S. Hall et al eds. (London: Hutchinson in association with the Centre for Contemporary Cultural Studies Univ. of Birmingham, 1972/1980), pp. 128-138.

תרגום לעברית: "הצפנה, פענוח" בתוך תקשורת כתרבות כרך ב' (תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 2003), עמ' 390-401.

קונטקסט

Hanno Hardt, Ch. 5 in *Critical Communication Studies: Communication, History & Theory in America* (New York: Routledge, 1992), pp 173-216.

העשרה

Stuart Hall, "Culture, the Media, and the 'Ideological Effect'" in *Mass Communication and Society*. J Curran et. al. eds (London: Open U Press, 1977), pp. 315-348.

Raymond Williams, "Conclusion" in *Culture & Society 1780-1950* (New York: Harper Row, 1958), pp. 295-338.

James Carey, "A Cultural Approach to Communication as Culture" in *Communication as Culture* (New York: Routledge, 1988/1975), pp. 13-36.

14. שיעור: תקשורת ואתיקה -- לוינס והברמס (3.1)

תרגיל: מרחב ציבורי

טקסט

עמנואל לוינס, אתיקה והאינסופי (ירושלים: מאגנס, 1996), פ' 4, 7, 8.

Habermas, J. (2006). *Political communication in media society: Does democracy still enjoy an epistemic dimension? The impact of normative theory on empirical research*. *Communication theory*, 16(4), 411-426.

קונטקסט

Amit Pinchevski, "Contact and Interruption: Emmanuel Levinas on Communication" in *Philosophical Profiles in the Theory of Communication*, ed. J. Hannan (New York: Peter Lang, 2012), pp. 343-366.

John Durham Peters, "Distrust of Representation: Habermas on the Public Sphere," *Media, Culture and Society* 15 (1993): 541-571.

העשרה

Nancy Fraser "Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy," in C. Calhoun (ed.) *Habermas and the Public Sphere*. (Cambridge, MA: MIT Press, 1993) pp. 109-142.

David M. Rasmussen, *Reading Habermas* (Cambridge: Blackwell, 1990), Ch. 2.

Roger Silverstone, "Proper Distance: Towards an Ethics for Cyberspace" available online: http://www.infoamerica.org/documentos_pdf/silverstone05.pdf

חומר חובה לקריאה:
ראו למעלה

חומר לקריאה נוספת:
אין

מרכיבי הציון הסופי:
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 60 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %
מבחני אמצע 30 %

מידע נוסף / הערות:
אין